

KIADÓ-HIVATAL:
 Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kik tántorithatlan hűséggel, bizodalommal
s hódolatteljes tisztelettel öröklünk.

Szentséges cs. k. ap. Felségednek Kolozsvárt, decemb. 30. 1860.

Legálatiszabb szolgáló s hű alati-valói, a kérekedelmi és iparkamara.

Kolozsvár. január 2.

A midőn magyar nemzetünket súlyos felelősséggel minden becsülettel és felelősséggel, hogy a lehetőségig segítségünk magunkon. A nagy Széchenyi nemzeti állásunkat jól fogta fel akkor, a midőn azt javasolta, hogy a nemzet igyekezzék iparát, s annál fogva anyagi állását gyarapítani.

Mostani állásunkkal sokba kerülő tervekhez nem foghatunk, s a közjóra nézve eleget teszünk akkor, hogyha mostan kivételt teszünk ellük elő. Mi magunk magyarokul, rész szerint külföldi utazásunk alkalmával, rész szerint olvasás és tapasztalás által okukra átlátjuk azt, hogy gazdaságunkat, a mi mindenre anyagi haladásunknak s abból folyó jó létünknek kútjára, az eddigi mód szerint tovább nem folytathatjuk, hanem ki kell keresnünk az eszközöket és módokat, a melyek által a nemzet fekvő birtoka azt a jövedelmet adja meg, mely által az egyes birtokosoknak, nemzetünknek és hazánk anyagi haladása s az által jóléte közözzessék.

Minden tudomány, de kivált a gazdaság tanulás után csak úgy lehet sikert várni, hogy ha az alapos ismeretek gyakorlatilag is teljesedésbe vésnek. Igen, de hazánkban éppen ez a mód hiányzik, mely által ifjú gazdák magoknak alapos ismereteket szerezhessenek. Igaz, hogy vagyonosabb ifjainknak némelyike a testvér Magyarország vagy külföldi gazdasági intézetekben ki megyen; de azon kimevés szerencséje nagyon kevésnek adatva, természetes, hogy az okserü gazdasági szükség ismeretek okajott mértekben nem terjedhetnek; különben is a gazdaság egyik fő feladata, hogy a gazda mivelés alá vett földjének alkotó részeit, az éghajlatnak arra való befolyását kiismerve, természetnyeit ahoz képest intézze. Ezekből kiindulva, a gazdaság tanulóira nézve sokak célirányosabb lenne, hogy ha ifjaink a teóriát a praxissal együtt, felállítandó gazdasági intézetekben tanulhassanak. Itt már természetesen azon kérdés merül fel, hogy azon gazdasági intézet mostani körülményeinkhez képest, hol állíthatnánk fel legkönnyebben; vélekedésem szerint a nagyenydi református tanoda mellett. A nevezett tanodának Enyehed közel van comassal birtoka, mely most is az újabb gazdasági módon műveltetik; azon birtokhoz közel van a szép szőlője, hol az ifjú ember okserü szőlőművelést tanulhatna. Ezen kívül lehetne gyümölcsösöket, epreket ültetni; méheskerteket állítani fel; gyümölcsfa-zaporítás, selyembogarak és méhek tenyésztése, s azzal a tanulóknak beegyakorlása végett, valamint lehetne a marhatenyésztést kicsiny mértékben gyakorolni, s idővel a marbak orvoslása módjára taníttatását is gyakorlatba hozni. Végre lehetne ifjainknak a gazdaság egyik főbb, s kivált Erdélyre nézve oly érdekes részét, i. az erdőzetet is tanulni, a midőn a tanodának szép nagy erdője, s kitanult szakértő erdőmestere van. A kérdés alatti intézetnek a n.enyedi tanoda mellett felállíthatására nagy előny lenne, hogy a tanodában a gazdasághoz kívántató tudományokból tanítatik a mathesis, phisica, s más természettudományok; s még csak a következő tudományok taníttatásáról kellene gondoskodni: a) gazdaságról, b) oeconomica technicáról, c) gazdasági és kétszámítások vitele módjáról, d) architektúráról, e) baromorvoslásról. Ezen tervek létrehozatni akarásakor legelőbb is a szükséges költségek fedezése kérdése fog felmerülni. Hiszem, hogy az enyedi tanodának is meg vannak a maga szükségelt költségei, de ha szőrosan számot vet magával, arra, hogy a haza, nemzet, főképpen a székelv nevédekre nézve, kik most is a két magyar hazában elszórva laknak, s sok jelesek állítanak elő, mondom, hogy ezekre nézve kevés áldozatot tegyen, talán kap valami fölösleges jövedelmet. A mellett azon intézetet lehetne úgy alkotni egybe, hogy a tanulókat által fizetendő díjak, az intézetre fordítandó költségeket egy részben pótolják. A vagyonosabb osztálybeli ifjak oda seregelve szép jövedelmet alkothatnak, és mégis az ott való tanulás sokkal kevesebbe kerülne, mint ha Magyarországra, vagy éppen külföldi gazdasági intézetekbe mennének tanulni. A vagyonosabb osztály nézve pedig, ugyancsak a vagyonosabb osztály, előre való aláírás útján gondoskodhatnának azon a módon, hogy az aláírók maguk, előre való egyezkedés mellett, főbb- és alsóbbrendű gazdatisztakat képeztesse, a mire az ország birtokosainak jelenleg a legelőbb szükség van. Ezenfelül a tanoda, az intézetben tanulandó ifjakat elágazott gazdasága mellé, haszonnal használhatná fel. Kívánatos lenne, hogy az erdélyi gazdasági egyesület (melynek főbb feladata a gaz-

dászat tudománya emelése) tenné magát az enyedi tanoda előjárásával egyetértésbe, s vagyoni s személyzeti erejét oda koncentrálva közérővel és egyetértéssel igyekezzenek Enyeden mentől hamarabb egy oly gazdaságot tanító intézetet állítani fel, holott hazánk vagyonos, vagyontalan ifjai célirányosan ki képeztetve, az országot okserü gazdaságokat alkalmas egyénekké gazdagíthassák.

Erdélyi.

Teendők a népiszkolák szervezetében.

(Folytatás.)

Ezenkívül felállítandó lenne még minden egyházbán egy születés és helybeli lelkész elnöke alatt, melynek kötelessége volna az iskolát minden héten számba venni, a tanító és növendékek közti viszonyt figyelemmel kísérni, a szorgalmatos gyermekeket észélyesen megdícsérni, a hanyagokat kimélttel megörögni; a büntetésre méltókat pedig, kik azon héten a napi jegyzőkönyv szerint, melyet egy megbízható tanuló vezetne, nagyobb kihágásokat tettek, nyilvánosan meg is büntetni s a megbüntetettek, valamint a megdícsértettek egy a tanítónál álló jegyzőkönyvből egyéb észrevételeivel együtt följegyezni, hogy a negyedévenként megjelenő iskola vizsgáló bizottmány annál részletesebben megehesse a maga észrevételeit mind az iskolában nyilvánosan és jegyzőkönyvileg, mind pedig a részletes szentzsát elébe terjesztendő jelentésében.

A vizsgálatok mind a születés (vagy keblbeli iskolai tanács), mind a másik bizottmány részéről legyenek komolyak, az utóbbiakról mindenesetre ünnepélyesek is, hova mindig egynehány szlle is szollitassék fel, és minden ilyenmü iskolavizsgálat ne csak néhány pereczre vétessek igénybe, hanem legalább egy óráig a tanítást is kísérjék figyelemmel, hogy láthassák meg mind a tanító tanítási képességét, mind a gyermekek felfogását (elmebeli tehetségét), mind pedig azon akadályokat, melyekkel a tanítónak küzdeni kell.

Az ilyenmü vizsgálatok bizonyosan meg fogják teremni hasznos gyümölcseiket, a gyermekekre komoly benyomást tesznek s az iskolai figyelemtartást is elősegítik; mert a mi komoly, az fegyelmel is egyszersmind; aztán a hanyagokat, gyermekeket mint tanítót egyaránt, kötelességeik pontos teljesítésére ösztönzik, a szorgalmatosokat pedig nemes vetelkedésre buzdítják.

Legyenek tehát a vizsgálatok, különösen a kövizsgálatok (examen) ünnepélyesek és komolyak, a gyermekek irányában azonban leereszkedők. Továbbá a kövizsgálatok ne csak futólagosan történjenek, hanem idő engedtesék, hogy az életre szükségesek tantárgyakból minden gyermek annyit felelhessen, miszerint meg lehessen itélni, mennyire haladott azokban; nem mint eddig volt, és még most is szokásban van, hogy a legszükségesebbeket, melynek: az olvasás, helyesírás, szám és fogalmazás (mondatképzés), egy pár rövid kérdést intézőv egyik vagy másik gyermekhez, átfutották vagy éppen egészen mellőzték, s minden figyelm csak arra fordított, hogy mint tudnak a gyermekek valamit elmesélni, vagy lepergetetni.

Az ilyen examen az oktatásnak csak kárára szolgál, mert tudva a tanító azt, hogy a gyermekek előhaladása egyedül valaminek könyv nélküli elbeszéléséből ítélhetik meg, fölfigyelmét egyik vagy másik tantárgy elbeszélésére fordítja, s a mi az oktatásnak főbb részét teszi, hátterbe szorítja. Ennek sok szomorú következménye lehet tapasztalni népiszkoláinkban. Megkezdődik a kövizsgálat; a valóság után beszélgetnek történelmet, terményrajzot, földrajzot stb. Mindezeket a gyermekek oly értelmesen és jól elbeszélnek, hogy a szegény szülők nő a lelke, hogy a fia olyakat beszél, miket ő soha sem hallott és nem tud; azonban fájdalommal telik el keble nemcsak a szülőknek, hanem minden igazán érző embernek, midőn az ily irányban vezetett gyermekeket, ha iskolából kikerül, teljes tudatlanságban kell szemlélni; midőn meg kell győződnie arról, hogy tanulásának semmi hasznát sem veheti, nem tudván sem olvasni, sem írni, sem számolni! Fordítsuk tehát figyelmünket a kövizsgálatok azon tárgyra, melyeknek az életben is hasznunkat veheti a nép; nem pedig azokra, melyek mint harmat a fűszálakról a nap melege, úgy tűnnek el a gyenge gyermekek lélekéből, melytől kilépik az a külső életbe, és ne kényszerítsük a tanítókat e szent és nemes munkájokban a szemfényvesztésnek kározosatos gyakorlására!

Második teendők közé tartoznék szerintem a gyermekek rendetlen iskolába járásának megállításáról rendelkezés. És ez annyira fontos, hogy e nélkül a tanító vagy maga eskü idő előtt magasztos hivatásának áldozatát, vagy számba sem véve hivatalának szentségét, az egészéből (tanításból) szemfényvesztést csinál s megalja a népet, mely nem tudja, mi szolgál neki javára s mi válik romlására.

Itt sem akarom én azt, hogy a szülők gyermekeiknek iskolába küldésére kényszerítsük, mert ezt csak a világi hatalom közbejvetelével lehetne eszközölni, hanem legalább a kezdők feljvetelére nézve legyen bizonyos időszerű megállapítva népiszkoláinkban, hogy ne legyen kénytelen a tanító egész éven át minden nap, minden héten kezdőkkel bajlódni részint saját egészségének, részint az előbbre haladtaknak hátrányára, kik különben is 4-5 osztályba sorozhatók. Ezt én legkönnyebben kivételnek látnám úgy, ha népiszkoláinkra nézve meghatározatnánk az, hogy minden iskolai év kezdetével, sept. havának első hetén, sem kezdő gyermek, sem más, a ki még tanult, az iskolába fel ne vétessek a csak telen át tanulni szokott gyermekek feljvetelének idejéig, melyet nov. 15-ke és 20 ka közti időre lehetne tenni, midőn külső munkával már a nép nincsen elfoglalva; ezenkívül lehetne még az első félévi examen után beállandó diligencia első hetére is kiterjeszteni a gyermekek feljvdhetésének idejét. (Vége köv.)

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Fogaras dec. 24-ken 1864.

Beiktatási ünnepélye Fogarasnak a „városok“ sorába.

A folytonos küzdelemben elnem lankadt fogarasi polgárság a legnagyobb örömmel fogadta egy f. e. nov. 11-kére egybe hívott v. közgyűlésben, v.-bírói helyettes R. J. azon előterjesztést, hogy főkörmányszéki tanácsos Haupt Frigyes ur ő m. ga fölhitva a városi hivatal megfahozni a napot, a melyen Fogaras a „Városok“ sorába ünnepélyesen beiktatassék; a mire a közgyűlés meghozta az eddigi városi hivatal (németül Marktamt) hogy egy fölterjesztésben igyekezzék fölfejteti, a mielőbbi szükségességét, a rég ohajtott kikebelezetésnek a Fogaras vidéki tiszt hatóságától, s önálló városi hatóság alá jutásnak. Az ünnepély rendezése végett, egy minden nemzeti érdekeket kielégítő 7-tes tag bizottmány nevezetett ki, hogy Fogaras a jeleni nyomasztó „ideiglenesnek nevezett“ viszonyok között, annál nagyobb vígsággal s fényvel ülhesse meg e születési napját, a melyhez annyi magasztos remény fűződött...

Hosszas vajadás után megszületett valabára a 16-ki dec. is a melyet f. k. széki tanácsos Haupt Frigyes ur ő m. ga tözött ki beiktatási ünnepélyül, a mire gyűlési teremül újból elfogadva az ev. luth. templomot, (mint legalkalmasat) d. e. 9 kor ágyu lövés jeltzetre egybe gyűlvén a polgárság, olvastatik a nov. 11-ki gyűlés jegyzőkönyve, a mely igazoltatván, egy négy tagu bizottmány nevezetett ki f. k. sz. tanácsos s biztos H. F. ur ő m. gal a gyűlésbe meghívni, az egybe gyűlt polgárságot a rom. kath. templomba elvezetendő, az egek arról áldást s szeretetet kéri, hála imákban, magas reményű vívmányaink felett; pár pereczre felfüggesztve a gyűlést, a nem sokára vissza érkezett bizottmány jelenti, hogy f. k. széki tanácsos s biztos ur örömmel fogadva a meghívást, kész a gyűlést a rom. kath. templomba elvezetni, csak kéri az időt megnyerendő tömegesen megindítani, a téli hideg miatt szállása előtt csatlakozva élire a polgárságnak; amire legszébb rendben megindulva, a rom. kath. templomban isteni tisztelet tartatott, hálát rebege ajkaink az egek üröböz, hogy mezővárosunk szellemi s anyagi emelkedetése végett megadta a régohajtott s remélt önálló hatóságot. Többréndű ágyu lövés hirdette az ünnepet, a polgárság f. kor. széki biztos H. F. ur ő m. galól vezettetve a legszebb rendben újból elfoglalá gyűlési helyiséget, ahol legelőbb olvastatik a f. k. f. székek oct. 12-én 31745 1863. rendelte, a melyben f. k. széki tanácsos Haupt Frigyes urat mint f. k. széki bizott kinevezte Fogaras, a fogaras vidéki főkapitány tiszt hatósága alól kikebelezni, s a „Városok“ sorába „legfensőbb kegyelemből“ ünnepélyesen beiktatni; a melyre f. k. széki tanácsos s biztos ur következő beszéddel nyitá meg a gyűlést:

„Tisztelt városi közgyűlés! Igen nagy örömtől el keblemet, midőn ily nagy gyűlekezett e szent helyen megnt tisztelhetni szerencsém vagyon, e szent helyen mondom, nem csak azért, mivel ezen diszes épület isteni tiszteletre van szánva, hanem főképpen azért, mivel itten vetettetek a mag, melynek ért gyümölcset ma ünnepeljük, s itt a hely, hol egy évvel ezelőtt szerencsés valék ezen több nemzeti s vallás város lakosainak felflergült kedélyöket békével lecsillapítva oda vezethetni, hogy a város jövendő sorsa felől nyugodtan s a városi jövedelmeket több évekre addig t. i. biztosítani lehetett, meg valószínű egy oly erőre kaptok, hogy az önálló városok sorába emelkedő, egy tekintélyes város megalapított költségait is könnyen hordhassan mit még a régi időben ohajtottak, mit eldödeik, a multkor országgyűlésein eszközölni trekedtek, minek kivételben mindjányunk egyesített erővel mtködtünk,

ime a legjobb fejedelmünk kegyelme megadta, Fogaras a városok sorába emeltetett. A melyre németül s románul is r. ndre, szinte ugyan ezeket magába foglalólag monda el, kivéve azon hozzá tételt: hogy csak a német s román elemeknek köszönő a követválasztási sükt, mint irántai bizalom kifolyását, hogy igénytelen személyét választák meg követnek a szeleni országgyűlésre, a mely bizalomért, köszönete mellett viszonzásul, most ez alkalommal egy diplomát szerencsés, mint ő Felsége kegyelmét átnyújtani. Etárgyra czélzól a magyar elemek egy hang se mondatott, tán azért elveihez híven gr. Bethlen Gábor ő m. gal (Keresdről) ohajtá ezen rendkívüli szeleni gyűlésre követül egyhangulag; bármi lett légyen az ok, de ezen faj-megkülönítés feltűnően meglepő volt.

Mind ezen három nyelven elmondott beszédeket, harsány „Eljen Hoch és szetreszke“, követé, aszerint mint a mifele „limbán“ volt ez elmondva.

A mire a gyűlés színe előtt felbontatva a „kegyelemből“ lejutott „alap okmány“ következőleg hangzik:

31,745/1863. „Ő császári s apostoli királyi Felsége Erdély nagyfejedelme és székelvek ispánja legkegyelmesebb Urunk nevében. Meltotott ő cs. és apost. királyi Felsége f. é. Szentmihály hó 14 ról kelt legfensőbb kegyelmek királyi határozata által Fogaras községeit kegyelemből a városok sorába fölemelni, egyszersmind valamint egy a fogarasvidéki tisztséget, s az ottani főkapitány tiszhatóságától merőben független, a királyi főkörmányszék alá közvetlenül rendelt önálló tanácsnak, úgy szintén egy a kitétt törvény-széki önökök hatáskörével felruházott egyes városi bíróságnak felállítását oly módon legkegyelmesebben megengedni, hogy egyéb tekintetben a polgári s büntető ügyekre nézve a fogarasvidéki törvényszék illetősége fenmaradjon.

Mely legfelsőbb kir. határozvány örvedetes tudás s ahoz való tartás végett önöknek ezenel megíratik. Az erdélyi nagyfejedelemségbeli kir. főkörmányszéknek. N-Szenben, 1863-dik év october hó 12-ken tartott üléséből, gr. Crenneville m. p., Vajda László m. p. titkár. A mely alap-okmánynak mindhárom nyelveni felolvasása, többszöri ágyulövés közt, a legnagyobb ünnepélyességgel megtörténvén, minden felolvasást „Eljen, Hoch, s Szetreszke“ követe.

Ezen ünnepélyes felolvasatás vagy is ki hirdetés után főkörmányszéki biztos ő m. gal következőleg hívá fel Fogaras városa polgárságát:

„Tekintetes nemes városi közönség! Minekutána a f. k. főkörmányszéknek most felolvasott kir. rendeletében foglalt legfelsőbb határozványát megértették, én mint kir. főkörmányszéki biztos, nemes Fogaras városát e diszes állásba ezenel ünnepélyesen beiktatom, felszabadítom közigazgatási s egyesbírósi ügyekben a vidéki tisztségtől, egyenesen alárendelem a f. k. főkörmányszék alá, az egyéb polgári s büntető ügyekre nézve a vidéki törvényszék illetősége fenmaradjon. Üdvözlöm e n. város érdemes polgárait, és tiszta szívemből ohajtom, hogy e város jelenlegi emeltetéséből mind magára, mind az egész vidékre legnagyobb haszon és boldogság háramoljon. Adja az Ursten e nemes városra, egyes polgáraitra legnagyobb áldását. A mely németül s románul hason szavakkal folytatva a város nevében, mintán a zajos „Eljen, Hoch s Szetreszke“ után szöhoz lehetett jutni.

Fülöp Elek (üdvözlő beszédét a jövő számban).

Vécs, jan. 5.

E vidéken is mint az egész országban, nagyban divatozik a nép között a temetési torozás. Hagyományosan átszállott becsületbeli kötelessége mindenkinek, az utolsó nap-számosság is, hogy mikor eltemeti családjának valamelyik tagját, torral vendégelje meg az egész helységet. Néplaknak e szokását a birtokosok, lelkészek sem akarták bántani, sőt megerősíték tekintélyökkel, a menyiben ők is tort adnak a népek az illető alkalomkor.

Roppant sok rossz eredménye van e szokásnak erkölcsi tekintetben is; de ezen kívül véginségre juttat gyakran egy-egy szegényebb földmivelő családot; s a sem példátlan eset, hogy az italkokk pazarul eláított torban halálig issza magát egyik másik szegény ember Erre közelebből is volt példa éppen e vidéken.

A tekintélyesebb birtokosoknak és lelkészeknek kellene hatni, főképp példával, e szokás megszüntetésére. Ilyen példát adott közelebből mélt. Kemény György ur, a ki Rózsa nevű kedves kis leánya halála alkalmával, tor helyett egy alapítványt tett a helység lakosai sükt. Az alapítvány levél így hangzik:

„Alólírtak felejtethetetlen kedves Rózsa nevű, 1853 április 10-én született, és 1864

január 1-6 napján elhalt szelid s jó leányunknak emlékét a helységben, hol őt mindenki üsmerte, szerette, fentartani óhajtván, elhatároztuk 1864 május 1-6 vasárnapján kezdve, minden évben, és pedig mindig május első vasárnapján két szegény és jó magaviseletű leány gyermeket külön-külön 5 forinttal o. b. ben jutalmazni.

Felkérjük a vécsi ev. ref. egyházat, illetőleg annak előjárót: sziveskedjenek ezen alapítványunkat tudomásul venni, és évenként, alólírtaknak a helybeli ev. ref. lelkész és gondnok által, jutalmazás végett a helység árvái, vagy szegény sorsú jó magaviseletű leány gyermekek közül, a jutalmazásra leginkább minősítetteteket nekünk a maga idejében jelenteni.

Ezen fennebb tett alapítványunk pontos megtartására magunkat ezen saját kezünk aláírása alatt kelt irattal visszavonhatatlan kötelezzük, remélvén, hogy maradékaink az általunk tett fennebbi alapítványt a mi halálunk után is életben fogják tartani. B. Kemény György és neje gr. Bethlen Mária.

Ha a példa követésre talál, mindenesetre nemességgel fog hatni népünk erkölcsére.

Vécsi.

XVIII. Közlemény *).

Az erdélyi muzeum-egylet pézstárába az 1863-ik évi november 15-ől ezen folyó 1864-dik évi januárius 10-éig bé fizetett összegekről:

A) Urbéri papírban: kolozsvári polgár: Csiki József 100 frtot; Filep Sámuel, 10 évi részvényben; egyszerre: 50 frtot; és egy honpolgár: 100 frtot.

B) Részvényt fizettek:

a) Az 1860-61-62-, és 1863-ra, tehát 4 évre egyszerre: Kovács Lajos Szász Sebestől: évenkénti 5-5 frttal összesen 20 frtot.

b) Az 1862-ik évre: ifj. Bergyán Miklós, Nagy Lajos és Varga István 5-5, forinttal; nem különben Ferenczy Mózes 5 frttal.

c) Az 1863-ik évre: Tompos József; Dr. Pfennigsdorf Antal, Olasz Károly, a segesvári lutheranum gymnasium, Kócsi Károly tanár, Hegedűs Sándor, Hunyadi Ferencz, Bartha Imre, Zédelhal Ferencz, Balázs István, Keresztess Jakab, Kovács Samu, Zángor Károly, Koronka László, Pap János, Domokosignecz, Lakatos János, Kovács Antal, Bors Lázár, Gyertyánffy István, Vakár János, Lengyel J. Péter, Ferencz Józsi tanár, Banyai Pál, Meszöly Péter, Henter János hármias részvényben 15 frttal; Borsos Samu pedig kettős részvényben 10 frttal.

d) Az 1864-ik évre. Jóó Imre és Meszöly Péter 5-5 frttal.

C) Alapítvány utáni kamatot fizettek:

aa) Gróf Mikes Benedek, 1000 frt, tüke után 1862 és 1863-ik évre együtt 100 frtot; Csiki József pedig az A betű alatti pontban láthatólag bé adott 100 frt után 1863-ra 5 frtot.

bb) Gróf Bethlen Sándor 100 frt alapítványát az 1860-1861- és 1862-re évenkénti 50 frttal együtt 150 frtot;

cc) A gróf Bethlen József és László 1500 frtnyi urbéri papírbeli alapítványunk után, fél évi szelvényért: 36, frt 62 1/2 kr.

Alapítványi kamat is sok vagyon hátralékban; de évi részvény még több!

dd) Az 1864-ik évi részvényből most utólagosan, ezekben a napokban, csakis: Horváth Pius, Matussek János, n. b. Ince Mihály, Lemény Ferencz, Babb János és orvos Bartha János fizettek. Azonban ez nem is késő; hanem az az aggasztó; hogy az elmúlt évről vagy sok részvény hátralék! Meg lehetne általánosan jelezni: hány részvény van még hátralékban 1861-1862- és 1863-ról; de meg lehetne egyenként is nevezni kik? melyik évről? és mennyivel vannak hátralékban: ez azonban, még most nem szükséges; még pedig hitet szerint azért, mert, mindenki bizonyosan fog azon igyekezni, hogy hátralékát a közelebbi közgyűlésig be fizesse; s ez által elősegítse, az általa lelkesedéssel felkarolt nemzeti intézet, életfolyamatát Kolozsvárról januárius 10-ről 1864-ben.

Közli
Banyai Vitális,
muz. egyl. pénztárnok.

Adakozás az inséget szenvedők részére.

Gyergyó Sz. Miklós 1864 jan. 2-án. Inséget szenvedő alföldi véreink javára helybeli műkedvelőink két színi előadást rendeztek. „Egy szekrény rejtelme” és a „Pókaiak” 66

*) Az előbbi közlemények láthatók: a „K. Közlöny” 1860-dik évi 14., 17., 77., 80., 81., 93., az 1861. diki 83., 130., az 1862-diki 29., 94., 109., 122. 161. és az 1863-dik 6., 24., 47., és 83-dik számaiban; valamint a „Korunk” 1861-dik évi 116. és következő, az 1862. diki évi 30., 74., 92., 104., 123., 158 s végre az 1863. diki 4., 20., 43., és 85-ik és 136. számaiban. B. V.

ft 90 kr. tiszta jövedelmet hajtottak, mit műkedvelők és műpártolók 100 frt egészítettek ki, adakozván Pál István 50 kr. egy jámbor 20 kr. Szerelmey 30 kr. Száva Gerő 1 frt 30 kr. Keresztess Kristóf 1 frt Győrfi Pető 1 frt 10. Kopacz Krist. 30 kr. Novák János 20 kr. Kápebő Vidor 90 kr. Karácsony Kajtán 50 kr. Bogdán Jakab 50 kr. Tekerőpatáki 1 frt Karatsay Ant. 20 kr. Dobribán István 50 kr. Egyed Mihályné 50 kr. Bálint 1 frt Vakár Gerg. 20 kr. Agoston Agostonné 40 kr. Egyed Pál 1 frt Gidró Ant. 20 kr. Rozsás Ján. 1 frt Jakabfy Ján. 4 frt Záruq Márt. 50 kr. Gothárd Ferencz 2 frt Miklós Ant. 40 kr. Vakár Jak. 1 frt Deső Mózes 1 frt Melik Istv. ifj. 20 kr. Málnás Elek 50 kr. Zakarjás Krist. 50 kr. Dobribán Krist. 20 kr. Szekula Jak. 50 kr. Dobribán Jak. 1 frt Kápebő 60 kr. Balás Elek 40 kr. Szász György 40 kr. Ditróban egy valaki 50 kr. Keresztess Ant. 30 kr. Lukács Ján. 50 kr. Bángi Todor 50 kr. Mezei Mihály 50 kr. ifj. Zakarjás Istv. 1 frt Száva Istv. 2 frt ifj. Ávéd Ján. 1 frt Csibi Lajos 1 frt Simon Imre 20 frt Vártesz Andr. 1 frt Zakarjás Jánosné 30 kr. Kaintzel Juliu 30 kr. Jakobi Antal 1 frt o. k.

E 100 frt o. é. műkedvelők a gyergyai általános gyűjtelek közé írták ugyan be, azonban a közönség és az egyes adakozók megnyugtató végett czélszerűnek látták nyilvánosan is közleni, s most ez összeget azon hazafias kérelemmel küldik a t. szerkesztőséghez, hogy ez adakozásokat becses lapjában közlő, a 100 frt pedig a t. c. központi inséget bizottmányhoz átszolgáltasson sziveskedjék.

Az Erdélybejött magyarországi szűkölködők számára.

Ns. Naszdóvidék monori járása felebarátai érzelmi lakóai 40 negyven forintot és 20 husz véka töröküzat, mint a terméketlenség től látogatott hazánkiai részére, önkényes adakozás utján gyűjtött segély adományt ajánlottak fel.

Főtisztelendő Hoppé Ferencz, marosvásárhelyi plébános és esperes ur pedig, mint valódi emberbarát, meggyaldokodott fiáireiből, 3 három db. cs. egyes aranyot, új évi ajándok gyánant küldött az inséget gyűjtő központi pénztárba.

Mely szives adományokért, egy a monori járás minden egyes illető lakosainak, mint az Irás parancsait hiven teljesítő lelki atyának, a szűkölködők nevében hálás köszönetet, és maga részéről érdemelt elismerést nyilvánít, Kolozsvárról, január 5. 1864.

Az inséget gyűjtő központi kormánybizottság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— 43. 1863. szinh. vál. Az erdélyi orsz. nemzeti színház felségelésére 1854-ben összeállított részvényeseknek az 1864-dik év január 29-én reggeli 10 órakor Kolozsvárról — orsz. színházi választmányi elnök gr. Mikó Imre önmaga házánál — közgyűlésük lesz, melyre a t. cz. részvényes urak ezennel meghívottak. Kolozsvárról, 1864 január 6-án Az erdélyi orsz. nemzeti színházi választmány.

— Az erdélyi muzeum egyet igazgató választmányának tudományos ülése lesz szerdán januárius 13-dikán délután 5 órakor a tanácsház nagy termében. olvasni fog Herczeg S. ur. „A Rómiai erdélyi vasbányászata nyomairól.”

— Pénteken, januárius: 15-dikén jeles comicusunk Albsi László jutalmára adatik: „Kényszerített Fejedelm”, történeti új énekes népszimittánczaval. Irta Feleki Miklós, zenéjét szerette Káldi Gyula karagya, a 3-dik felvonásban előforduló palotás tánczot tanította és rendezi Tóth Soma; a 3-dik felvonásban előforduló ének és táncz zenéjét, — a jutalmazandó iránti sziveségből Pongrácz József vezénylete alatti népzene-társulat eszközözi.

— Gámán János ur jelenti, hogy az „adriai biztosító társaság” pesti országos főügynöksége által Erdély számára Kolozsvárról felállított főügynökség vezetésével bizott meg.

— A hivatalos jellemű „G. Corr.” írja, hogy a turini kormány közel viszonyban áll egy ottan működő távírásati főügynökséggel, mely valamennyi olasz lapnak azon telegramot küld meg Magyarországból, miszerint a Kossuth legközelebbi proclamatioi Magyarországot és Erdély városait roppant nagy igazgatottságot idéztek elő!

— Báró Bánffy Elek, a „Pesti Napló” szerint, kiállván azon fogságbeli időt, melyre a krasznamegyei főispáni helytartó személyes megsértése miatt a nagyváradi es. k. katonai törvényszék által ítéltetett volt, visszatért Sz. Somlyóra.

— A „Pesti Napló” azon hire, mely szerint Dr. Haynald Lajos erdélyi cath. püspök önmaga lemondott, s helyébe Fogarasz

sy czimzetes püspök nevezetnéki ki, társadalmi körünkben nagy szenatit idézett elő.

— (Necrolog.) Cseszeliczkei Szilvási Miklós, az illető rokonok nevében is, szomoruan jelenti néhai első neje utáni sógorneje Tóvissi Tóvissy Krisztjánának folyó év és hónap 4-dik napján élete 46-dik évében, hosszas szenvedés után Kolozsvárról reggeli 6 órakor történt elhunytát. Földi részei a boldogultnak rövid ima után Tordamegyében Hadréven fognak teljes csendben elhelyeztetni. — Béke a kisenvedettnek! Kolozsvárról, jan. 4-dikén 1864.

— Túr helységéből írják nekünk jan. 8-ról: Túr helységében élt egy különben becsületes, de dologalan, s az iszakkosságban elmerült szerencsétlen család, a kik a tél sanyarságai elől magukat elrejtendő saját tisztességes formájú lakházakból kiöltözvén, egy 3/4 öl széles 1 1/2 öl hosszú gabonának épített épületbe vonultak be számszerint ötön, holott is ezelőtt mintegy 4 nappal a sok pálinka és a kifejlődött gőz miatt a család fő meghalt, január 7-ére viradólág pedig meggyaladván ezen szűk barlangban készített pléh plattenes kemenczéből a fal oldala belőlől, a három fiu gyermeket a kifejlődött gőz miatt megfuladva találták, míg az anyát a rögtön orvosi segély a kinos haláltól megmentette, vissza hozván őt a különben nyomorteljes életre.

Pesti lapok írják: Az erdélyi vaspályát illető törvény, ugy látszik, ez illésszakban nem fog tanácskozással alá kerülni. Az erdélyi követek ugyan minden tölké kitelhetőt mozgásba fognak hozni, hogy ez mégis megtörténjék, azonban a körülmények tervük keresztültelére nagyon kedvezőtlenek. A reihathok többsége már a gyűlések elnapolása előtt nagyon kevés hajlamot mutatott, hogy e nagy horderejű vasuti kérdést sebbel-lábbal elvégezze, és most, midőn a körülmények az erdélyi követek részére, valóságosan rosra fordultak, erre még kevésbé fogják magukat rászánhatni. Azon társaság ugyanis, mely előbb az erdélyi vasut kiépítésre vállalkozott, feloszlott, és azóta új vállalkozók nem jelenektek. Azonkívül a Dunaféjedelemségek-ből biztos hírek jutottak a kormányhoz, melyek kétségenkívülile teszik, hogy az ottani vaspályák csatlakozása a kormány által szándékolthoz egyáltalában nem várható.

— A bécsi „politische Correspondenz” tegnapi számában olvassuk: „A mit leguőbb a magyar kérdést illető, legközelebb törtéendő intézkedésekről sejtettünk, fájdalom, nyilvánosságra hozatalra még nem alkalmas, minthogy előbb a felsőbb helyen törtéendő végzést kell bevárni. Anyon azonban bizonyos, hogy a várható tény fontos politikai horderővel bír. A horvát kérdés, illetőleg a horvát országgyűlés összehívása tárgyában, ugy látszik, hogy még nem történt végleges határozat, mert minden eddig érkezett tudósítás abban központosul, hogy a birod. tanácsban való részvétel, oly módon, a mint azt eddig a kormány kívánta, bizottsággal alig várható. De holnap érkezik vissza Zágrábból Bécsbe Mazuráncs, a horvát udv. kancellár, és hir szerint ő Felségének azonnal jelentést tesz az általa ama királyságban szerzett tapasztalatokról, s csak ezután fogna végleges határozat megállapíttatni.”

— Vidéki János festész hazánkia a velencei képtárlatban festményt állított ki, melyről az olasz lapok nagy elismeréssel szólnak. A velencei hivatalos olasz lap egész tárcza cikket szentel neki, mely tele van dicsérettel. Az illető kép epizodot tüntet elő a keresztények üldöztetéséből Pompeji utolsó napjaiból. — A távírászat remekéül tekinthető az Egyesült államok elnökének jelentését tartalmazó sürgöny, mely 8000 szóból áll és 52 percz alatt távíratozattól Philadelphia, Boson, Baltimore, és New-Yorkba. A congressusban még javában folyt a jelentés olvasása, midőn a közönség annak egy részét New-Yorkban már olvasta.

— Berlinből írják, hogy a herceg Radzivil tábornoknál tartott karácsonyi estélyen két fogoly is vett részt a börtönből. Ezek Czartoryski és Radzivil hercegek, kik a vizsgálat alatt levő lengyel foglyok közé tartoznak. Az előszobában egy fogházi hivatalnok egyenruhában állt őrt.

— Párisból egy magát meg nem nevező hazánkia 10 frtot küldött az alföldi szűkölködők számára. Ez adomány annál becsesebb, minthogy a küldő maga sincs valami fényes körülmények között.

— Uj takarmánynövény. Ujjabb időben Francia s Németországban egy új takarmánynövénytel tettek kísérletet, mely kitűnő eredményekre vezetett. Ezen növény neve tövises rekettye, (Genista spinosa) természetére nézve évelő cserjék közé tartozik, Franciaországban különösen Alsó Bretagne-ban vadon is terem, és pedig kópár s árkos helyeken s silányföldön, hol azt már régóta hasznalják a lovak és szarvasmarha tartására. Ezen növény magvetés által tenyészethető. A vetés alá el kell a földet készíteni ugy mint

az őszi gabonanevek alá és szinte oly módon vettetik összel, mint a gabona, csak hogy sokkal ritkábban, mivel igen elbokrosodik, vagyis ághogvos cserjévé fejlődik, s évekig eltart a nélkül, hogy újra kellene vetni, e mellett évenként többször levágható takarmánnyal. Fő előnye, hogy már kora tavasszal kaszálható, midőn még semmiféle zöld takarmányhoz nem juthatni. Francia s német gazdák állítása szerint a genista spinosa éppen oly tápdus takarmány, mint a zab, annál fogva abból nem kell egy étetésre többet adni egy lónak 4 fontnál, és mégis jó husban s erőben lessz az állat, e mellett szőre sima, fényes leendő.

— Hordókenőcs. A legrendezettebb pincebén is megtörténik, hogy egy vagy más hordó kivált most téli időben, valahol a donga vagy fenék összezeresítésénél szivárogni — folydogálni — kezd. Ily esetben szükségletlen a hordó más hordóba fejtteni, hanem a sérült helyet e következő kenőccsel kell bekenni. Vég egy kanálnyi sürtő oltott meszet, s valamivel kevesebb porrá tört borkövet, keverve ezt össze s hirtelen kend be a hordót ott, hol szivárogo. E kenőccsel hirtelen kell bánni, mert már a kézben keményedni kezd, de ha egyszer a hordóra kenték, ott ellentárl még a nagyobb nyíláson való folyásnak is, mivel üvegkeménységet nyer, és soha le nem pattan a fáról. (T.)

Ki tagadhatja már, hogy a francziák elvégre nem is gallus, hanem latin, vagy a mint most mondják, román népfajból valók? Egy néhány utazó delnő, kik valamelyik ősi francia város archeologiai regiségeit vizsgálgák, egy Ciceronól egy gavallért nyertek meg, a ki velek az előtalált regiségeket ismertesse. Egy sirhoz jutva annak kőven ezen latin felirat volt olvasható: „Hic jacet mortaliū honor, decus pacis et amor, belli tremor” stb. A nők a felirat magyarázatát kérték, a Ciceroné egy szót sem értett latinul, de nem jött zavarba. Ah hölgyeim szólt, a felirat igen régi, s az akkori irány szerint van fogalmazva, de értelme igen világos: „Hic jacet”, ezt akarja mondani: „il jasait” az az, hogy ő nagyon is fecsegő volt; a régi feliratok nem tagadhatják el még a holtokra nézve is az igazságos ítéletet. De folytassuk hölgyeim! „mortaliū” mort a Lyon”, ez már egészen világos. Meghalt Lyonban. „Honor” ez is tiszta: „au nord” az az, hogy meghalt északon. Már most „decus pacis” az az, hogy „d’écus pas six”, már t. i., hogy nem volt neki hat tallérja sem, „et amor” vagy is „et a sa mort” meghalt a miatt, hogy nem volt tíz tallérja. Bizonyynyal adós volt s főbe lőtte magát. És végre e tétel: „belli tremor” nem egyéb, mint „le belitre est mort.” Az az, hogy mint koldus halt meg.

POLITIKAI HIREK.

Francziaország. Páris, január 7. A „Patrie” írja: A rendőrség négy olaszt fogott el. Angol löport, négy gyilkot, négy revolvért, négy botpuskát, nyolcz Orsini-bombát találtak náluk, s az elfogottakra név szerint Trabuco, Greco s Imperatorira (a negyediknek neve nincs tudva) nézve compromittáló tartalmu levelet.

Hirszerint az utóbbi időben igen élénk jegyzékváltás folyt Franciaország és An tria között, a turini kabinet magatartása felett. Drouin de Lhuys azt állítja, hogy Victor Emanuel kormányja semmi összeköttetésben nincs Garibaldi lehető terveivel vagy vállalatával, s a mint Garibaldi tenni fogna valamit, azt a turini kormány azonnal desavouálná. Erre Rechberg gróf azt válaszolja, hogy e nyilatkozattal nincs megelegetve, s bármilyen történet Garibaldi s a tettpárt részéről, mindazért Victor Emanuel kormányára hárítaná a felelősséget.

A „France” a német középállamoknak a schleswig-holsteini kérdésben való maguk tartása indokairól ezt írja: Elég egy szó ez indokok jellemzésére: a félelem. A középállamok előre mennek, mivel hátulról nyomják őket. Egy harmadik hatalom alakult Németországban, mivel egy negyedik szervezte magát. Nem onkélkül tartja a nemzeti egyetlenséget Frankfurtban a szövetséggyűlés mellett, s hoz oly határozatokat, a melyeknek politikai jelleme senki előtt sem titok. A másodrendű államok uralkodói, felvilágosítva a frankfurti osztrák program által, semmit sem kétkedve a berlini kormány-terjesztései vágyai felől, észrevették, hogy ők a népies és monarchicus érdekek e nagy versenyében selegeselek maradnának; minthát tehát a szövetségi alkotmány átalakításával az ő megsemitüléstük kikerülhetlen volna, jobbnak tartották a mozgalom élére állani, mintsem annak áldozatául essenek. A mi minket francziákat illet, jegyzi meg a „France”, mi észlelni, constatalni akarunk és visszatartozkodni minden beavatkozástól az ő ügyeikbe.

Az „Ost. Ztg.”-nak írják Párisból: A császár és a külügyminiszter még mindig késnek a német-dán viszály kiegyenlítését végett tartandó értekezletet tárgyzó angol javaslat fellett határozni; de felhasználják az alkalmat, úgy a brit kabinetnek, valamint más olyan kormányoknak, a melyek a congressusjavaslatot csak feltételelesen fogadták el, hasonló pénzzel fizetni vissza. A francia kormány kívánni fogja, hogy mondják meg neki előre, hogy a német szövetségben levő két párt közül melyik lenne tulajdonképp ez értekezleten az egyetemes Németon felhatalmazottja és igazi képviselője gyanánt tekinthető? A két nagyhatalom-e, vagy a szövetséggyűlés többsége? A francia kormány kívánni fogja, hogy előbb értesítsék őt arról, hogy valjon a német nép s a német középállamok nem titakoznak-e ez értekezlet ellen s nem irtoznak-e határozataitól, úgy hogy aztán csak erőszkos közbelépés sikeresséte-e határozatokat? Ebből látszik, hogy a francia kormány e kérdéseivel azokat azelőtkérdéseket akarja viszágnai, a melyeket a congressusjavaslat ellen annyi felől támasztottak.

A törvényhozó testület válaszfelirati javaslatának a belügyekre, a lengyelügyre s a congressusjavaslatra vonatkozó pontjai így hangzanak:

„Franciaország, a mely sokáig kétkedett önmagában, ma már hisz saját erejében. Ipari-üzöink, erőfeszítéseik, eszélyeiseik és áldozataik folytán ellenállhatnak a külföldi versenynak, s még több erélyt fejtenek ki, ha látják, hogy közlekedési eszközeink gyorsabak és könnyebbek lesznek. Ohajtjuk tehát, hogy a közmunkákban tapasztalt tevékenység erélylvel folytattassék, hogy így a vasutak kiépítésében késedelem ne mutakozzék, hogy kikötőink kijavittassanak, utaink esatornáink, s különösen a vidéket összekötő utak, ön kormányának folytonos gondoskodási tárgyát képezzék.

Pénzügyeink bölcsen vezetve, s felszabadulva a kivételes körülmények alól, melyek

nyomasztólag hatottak, képesek az ország minden szükségét fedezni a nélkül, hogy a közhitel igénybe vétecsék, vagy új adónevek rendeltessenek el.

Főlséged nem tagadva meg szabadevű hajlamait, újabb reformokat ígér. Minden oly rendszar-aly, a melynek célja lerontani a szabad kiegyezkedhetes akadályait, valamint oly javaslatok, a melyek az egyéni kezdeményezést, a munka-kérdést a különböző álapothban levő polgárok között, s a melyek a közép-ponti hatalom gyengítése nélkül a megyék hatóságát növelik, részünkről kedvező és haladatos fogadtatásban részesülendnek.

Miként felséged, úgy mi is előmozdítandjuk azon érdekeket, a melyek a vallást, jótékonytságot, tudományt művészetet és irodalmat illetik. Egyszersmind ohajtánk, hogy a vallásbeli és gazdasági oktatás minél hatalmasabban felbátorittassék, s egyszersmind azon iskolák is magasabb fokra emeltesse, a melyek a tudományos életet mozditják elő.

Fájdalommal tapasztaltuk, hogy a három nagy hatalom kombinált törekvései nem oldhatták meg a nehéz lengyel kérdést, felséged jóakaratu szándékai szerint. Ellenben nem ismerhetjük félre, hogy Oroszország őszinte s szívélyes segítése egy más fontos alkalommal hasznos volt Franciaországra nézve. Igen sajnálunk, ha jó viszonyaink e hatalommal meghidegülnének. Azért is mély megelégedéssel értesülünk az európai congressus nemesezméjéről, a melynek kezdeményezése felséged országlásának örökös dicsőségét szolgál. Franciaország, a melynek ön fényét és dicsőségét visszaad, köszöni őnek, hogy az ország kincsét, és fiainak véréit nem kockáztatta oly ügyekért, a melyben országunk becsülete és érdeke illetve nincs.

Vegye felséged panasz nélkül, ha némelyek igazságtalan vád által loyalis és békeszerető javaslatát bizalmatlansággal fogadták. A nemes és józan eszmék, miket az Isten ébreszt fel az uralkodók szívében, az emberiség javára megteendik pályájukat a világban, s gyökeret vernek a népek szívében.

Dávid Jeromos báró és tíz képviselőtársai lengyelügyi pontra következő módosítványt adtak be: Felső! a lengyel kérdés az emberiség s az európai rend, kérdése. Franciaországnak nem bivatása, fegyvert fogni oly mü mellett, a mely minden oldalról megviszával, nem tekinthető olyanakk, a mely becsületünket sértette, vagy határainkat fenyegette; Lengyelország javára azonban ki kell fejtenünk erkölcsi gyámolításunk minden tettejét, a mely Lengyelország iránt Felsőged is nyilván mély rokonszenz tanubizonyságát adta. Azt hisszük, időszerű volna, a lengyeleket hadviselő nemzetnek ismerni, nem mint pártitűket, hanem mint örököseit egy oly jog-nak, a mely a történelembe s a szerződésekre van beírva.

Beszélik, hogy a francia kormány nagyon megnyugtató biztositásokat tett a törvényhozó testület felirati bizottsága előtt. A washingtoni kormány ígérete következtében, hogy az új császárság ellen nem fog ellenségesen fellépni, Miksa főherczeg elfogadta az ajánlott koronát, s Franciaország mielőbb visszavonandja hadseregét. Csak néhány jelentékenyebb pontot fog megszállva tartani, s a mexikói hadsereg szervezése után utolsó csapatjait is visszahívja Mexikóból. A mexikói hadsereg szervezése egy 12,000 fősnyi idegen legio alakításával kezdődne. Eképp reméli Franciaország, hogy a kellemetlen ügyből kibuzhatja magát.

Németország. Frankfurt, jan. 7. Austria s Poroszország a szövetséggyűlés föllépését szándékoznak inditványozni a követek gyűlésének bizottmánya, s ügyvezető választmánya ellen. Hirszerint több kormányhoz oly jegyzékeket intéztek, a melyek erélyes rendszabályokat követelnek az egész Németországban elterjedt mozgalom ellen.

Berlinből írják a „Köln. Ztg.”-nak: Augustenburg herczeg ellen nem fognak a német nagyhatalmak rögtön közvetlenül fellépni, hanem Dániához intézendő ismételt felszólítás után, megszállják Schleswiget s ez alkalom

mal Holsteinban is gátolni fogják a nemzetkiváratok valósulását. Még a dec. 7-ki határozat előtt volt szó a nagy hatalmaknak saját felelősségükre való beínyomulásáról. Most, a midőn külseleg Scheswigről van szó, azt hiszik, sokkal könnyebb lesz, mintán Poroszország és Austria ott, mint nagyhatalmak, eshetőleg a londoni szerződés alapján fognának állást foglalni, a mint ez a dec. 1-i emlékiratban meg volt előre mondva. A Dániához alkalmasint rövidnap intézendő felhívás még többet fog kívánni, mint a novemberi alkotmány visszavételét, körül-belől egy egészen új szervezetet, a mely egy hamar nem levén végrehajtható, végeles kiviteleg és megszilárdításáig Schleswig megszállva maradna. E közben a herceget vagy ráveszik valami uton módon, hogy utazzék el, vagy legalább akadályozni fogják a hadsereg alakításában, más szókka tevékenységében zsiabasztani fogják. Ha e terv sikerül, úgy Poroszország és Austria kezeikbe veszik az ügyet s tevékenységükkel, mint nagyhatalmak, a szövetségi határozatot legalág is helyettesítik. Ezzel egyszersmind elejét akarják venni a herczeg elismerésének, a melyre tíz szövetségi szavazat már bizonyos.

Ujabbak. Frankfurt, jan. 8. A szövetséggyűlés tegnapi ülésében b. Pfordten elterjesztette a bizottsági munkálatot, a melyben a londoni szerződés általános jogszertés szempontjából méltánytalannak, népjogi szempontból törvénytelennek s úgy Németország, mint a herczegségek jogait sértőnek van kimutatva.

Turin, jan. 8. A képviselőház tegnapi ülésében Bixio, Bargoni és Petruelli a Garibaldi lemondásának ellene, Chiaves és Brofferio mellette szözlottak. A kamara nagy többsége a lemondás elfogadására szavazott.

Bukarest, jan. 7. Kuza fejedelem szentesítette a zárdajavak világi ezélokra fordításáról szölo törvényezikket.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

Eladó borok.

(6) Kraszna vármegyébe Sz. Nagyfaluba és Ballán, a b. Bánffy János és Daniel udvarába, van 11 ezer veder eladó bor, különböző évekből. Árok felől értekezhetni ott helyt a tisztelt.

Haszonbérbe adandó vendéglő.

(7) Moeson a b. Wesselényi Farkas ur piaci nagy vendéglője haszonbérbe adatik, jelen év Sz. György napjától számítva egy évre, a bérleti szándékozők, a feltételek iránt értekezhetnek a báró ur moesi udvarában, vagy Kolozsvártt belkirály utcában a 17 sz. alatti házban.

Haszonbéri hirdetmény.

(4) Kolozs megye alsó-kertületében Mező-méhesen egy 225 holdból álló jóminőségű kaszáló, bővizű itató kúttakkal ellátva legelőnek kiadó. Értekezhetni iránta helyt méltóságos Kendeffy István urnál.

(296) Malom és Koresoma kiadási Hirdetmény. (4-4)

Méltóságos gr. Kornis Ádám urnak alább nevezett b. szolnokmegyei regalái a jövő 1864-dik év Sz. György napján kezdve két egymástán következő évre haszonbérbe kiadandók. u. m.

1) *Baczán*; a Szamoson, egy bátorságos helyre jó móddal épült, s minden időben forgó hajós malom, benn pedig a faluban a Dézs-Besztercei útvonal mellett, két koresoma helyiség egész évi, egész koresomálási joggal.

2) *Cs. Mihályfalván* Bacza mellett, a Csicsóvízen lévő egykővű malom, és a Dézs Besztercei országos útvonal mellett i koresoma egész évi j. gyakorattal.

3) *F. Orbán* a Szelebhuki ujon épült kétkövű tisztelő malom, valamint a Szelebhuki kortsoma ház és helyiség, úgy a faluban benlevő koresoma jog, mindkét helyen egész évi joggyakorlattal.

A kivenni szándékozők értekezhetnek *Baczán* udvari tiszt *Székelly Károlylyal* 1864-ik év februárius 15-ig, kinéla feltételek megtekinthetők, s az irt határidőig jelentkezőkkel érvényes alkú is köthető.

(5) (2 6)

Jankó Vincze

vas-öntő és gépgyára

készít mindennemű vas-öntvényeket, gazdasági eszközöket, gépeket és malom-felszereléseket; szeszgyárak részére új szerkezetű **Redorták** készen kaphatók külmonostor-utcában, 69 házszám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelytt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelytt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindél Károlynál** Brassóban

kapható:

TÖRTÉNELMI GYÖNGYÖK.

Gyűjté s betürendes sorba raká

KISS MIHÁLY, unitárius esperes és árkosi pap.

Ára kemény kötésben 1 fnt 60 kr.

ERDÉLY a rómaiak alatt.

Kútfők nyomán írta **Wass József**, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet által a HAYNALD-díjjal jutalmazott pályamunka.

Erdély térképével.

Ára 1 fnt 50 kr. oszt. értékben.

FALI NAPTÁR 1864-dik szökő évre

katholikus és protestans, görög-orosz, és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és székpostá, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. o. é.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)